

ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Το Cedefop αξιολογεί τα πρόσφατα μέσα πολιτικής που στηρίζουν τη χρηματοδοτούμενη από τους εργοδότες κατάρτιση

Οι οικονομικές επιδόσεις των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων εξαρτώνται από την αποτελεσματική αξιοποίηση των δεξιοτήτων των εργαζομένων τους. Οι εργοδότες αποτελούν βασικούς παράγοντες στην προώθηση της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΣΕΕΚ). Εννέα στους δέκα συμμετέχοντες σε κατάρτιση σχετική με την εργασία έλαβαν στήριξη από τους εργοδότες τους, οι οποίοι είτε συνεισέφεραν στις δαπάνες κατάρτισης είτε κατέστησαν δυνατή την υλοποίηση κατάρτισης κατά τη διάρκεια του αμειβόμενου χρόνου εργασίας⁽¹⁾.

Ωστόσο, οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΠΜΜΜΕ)⁽²⁾ παρέχουν σε μικρότερο ποσοστό κατάρτιση στους εργαζομένους τους σε σχέση με μεγαλύτερες επιχειρήσεις⁽³⁾. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξήγγειλε το 2023 το [Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων](#): για την «περαιτέρω προώθηση μιας νοοτροπίας διά βίου μάθησης, ενισχύοντας έτσι τις ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη, την ανθεκτικότητα των ευρωπαϊκών κοινωνιών και την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων —ιδίως των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων»⁽⁴⁾.

Ελλείψεις όσον αφορά την κατάρτιση στις ΠΜΜΜΕ

Γιατί οι ΠΜΜΜΕ παρέχουν σε μικρότερο ποσοστό

κατάρτιση στους εργαζομένους τους σε σχέση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις; Πολλοί ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων θεωρούν το κόστος της κατάρτισης πολύ υψηλό σε σύγκριση με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, ενώ άλλοι δεν διαθέτουν την τεχνογνωσία ή τον χρόνο για να την οργανώσουν. Οι μικρές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν επίσης υψηλότερο κίνδυνο από ό,τι οι μεγαλύτερες να χάσουν τις αποδόσεις των επενδύσεών τους για κατάρτιση: οι εργαζόμενοι σε μικρές επιχειρήσεις μπορεί να μην είναι σε θέση να εφαρμόσουν στην εργασία τους τις δεξιότητες που πρόσφατα απέκτησαν ή μπορεί να τους αποσπάσει επαγγελματικά μια ανταγωνιστική επιχείρηση. Ενδέχεται να μην προσφέρεται στην αγορά κατάρτιση που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ΠΜΜΜΕ. Η ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και φορέων κατάρτισης, ή οι συλλογικές συμβάσεις στο πλαίσιο των οποίων δεν αναπτύσσεται επαρκώς η επιμορφωτική διάσταση μπορούν επίσης να αποθαρρύνουν τις ΠΜΜΜΕ από το να παρέχουν κατάρτιση. Το σημαντικότερο είναι ότι το περιορισμένο εύρος οικονομικών δραστηριοτήτων πολλών ΠΜΜΜΕ και η χαμηλή χρήση τεχνολογίας από αυτές έχουν ως αποτέλεσμα την αξιοποίηση περιορισμένων δεξιοτήτων στον χώρο εργασίας⁽⁵⁾.

Οι ελλείψεις όσον αφορά την κατάρτιση στις ΠΜΜΜΕ θέτουν προκλήσεις ως προς τις οικονομικές επιδόσεις των μικρότερων επιχειρήσεων και την ικανότητα καινοτομίας και ανάπτυξης. Δεδομένου ότι αποτελούν το 99,8 % του συνόλου των επιχειρήσεων στον μη χρηματοπιστωτικό επιχειρηματικό τομέα της ΕΕ των 27 και παράγουν το 53 % της συνολικής αξίας (το 2020), οι ΠΜΜΜΕ αποτελούν κεντρικό πυλώνα της οικονομικής ανάπτυξης και της αύξησης της απα-

⁽¹⁾ Cedefop (2015). *Job-related adult learning and continuing vocational training in Europe: a statistical picture* [Εκπαίδευση ενηλίκων που σχετίζεται με την εργασία και συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση στην Ευρώπη: μια στατιστική εικόνα]. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁽²⁾ Ως ΠΜΜΜΕ νοούνται εδώ επιχειρήσεις που απασχολούν έως και 249 εργαζομένους, σύμφωνα με τα έγγραφα της ΕΕ.

⁽³⁾ Βλέπε τακτικές έρευνες σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τη συνεχιζόμενη κατάρτιση (ΣΕΚ) στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, τις οποίες διενεργεί η Eurostat, καθώς και τις αναλύσεις του Cedefop.

⁽⁴⁾ Πρόταση της Επιτροπής, διατύπωση όπως τροποποιήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την 9η Φεβρουαρίου 2023.

⁽⁵⁾ Η έρευνα για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις του 2019, την οποία εκπόνησε το Cedefop και το Eurofound, έδειξε ότι οι οργανισμοί που αξιοποιούν ευρύ φάσμα δεξιοτήτων, έχουν υψηλότερες επιδόσεις κατάρτισης σε σχέση με εκείνες που αξιοποιούν λιγότερες δεξιότητες, και κάνουν καλύτερη χρήση της ΣΕΕΚ για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων τους.

σχόλησης στην Ευρώπη. Αντιπροσωπεύουν επίσης το 65 % της απασχόλησης. Ο εντοπισμός αποτελεσματικών μοχλών για αυξημένη και καλύτερα στοχευμένη παροχή κατάρτισης για τις ΠΜΜΜΕ αποτελεί προτεραιότητα για τους φορείς χάραξης πολιτικής.

Το παρόν ενημερωτικό σημείωμα προβαίνει σε εκτίμηση της πολιτικής και των μέσων που χρησιμοποιούν οι χώρες της ΕΕ προκειμένου να ενθαρρύνουν την παροχή κατάρτισης στις ΠΜΜΜΕ και να ενισχύσουν τις επιδόσεις τους στον τομέα αυτόν ⁽⁶⁾.

Περιορισμός των ελλείψεων όσον αφορά την κατάρτιση στις ΠΜΜΜΕ

Το Cedefop έχει προσδιορίσει δύο κύριες κατηγορίες μέσων πολιτικής που στηρίζουν την παροχή κατάρτισης σε ΠΜΜΜΕ.

Τα μέσα της πρώτης κατηγορίας παρέχουν **στοχευμένη στήριξη** στις ΠΜΜΜΕ και έχουν σχεδιαστεί για να τις βοηθούν να καλύπτουν τις ανάγκες κατάρτισης που προκύπτουν από τις τρέχουσες δραστηριότητές τους, την οργάνωση της εργασίας τους και την αξιοποίηση των δεξιοτήτων τους.

Τα μέσα της δεύτερης κατηγορίας προσφέρουν **διαμεσολαβητική στήριξη** και επιδιώκουν να αυξήσουν τις δεξιότητες που χρησιμοποιούν οι ΠΜΜΜΕ ενθαρρύνοντάς τες να καινοτομήσουν, δηλ. να αυξήσουν το εύρος των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων ή να μεταβάλουν τον τρόπο οργάνωσης των εργασιών τους. Τα εν λόγω μέσα πολιτικής μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας υψηλής ειδίκευσης, αυξάνοντας τις δυνατότητες για ΣΕΕΚ, και μπορεί τελικά να οδηγήσουν σε έναν ενάρετο κύκλο ολοένα και πιο αποτελεσματικής κατάρτισης, καλύτερων θέσεων εργασίας και υψηλότερων επιδόσεων των επιχειρήσεων.

Στοχευμένη στήριξη

Μεγάλος αριθμός χρηματοοικονομικών μέσων είναι διαθέσιμος για τη στήριξη της κατάρτισης των επιχειρήσεων. Συνήθως περιλαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση μέσω επιχορηγήσεων ή φορολογικά κίνητρα ή επικεντρώνονται στον επιμερισμό των δαπανών, είτε

μεταξύ εργοδοτών (ταμεία κατάρτισης) είτε μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου (ρήτρες αποπληρωμής). Ενώ οι ΠΜΜΜΕ πλήττονται συνήθως περισσότερο εξαιτίας οικονομικών περιορισμών σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, τα στοιχεία δείχνουν ότι, παρόλα αυτά, υποεκπροσωπούνται ως δικαιούχοι χρηματοδότησης.

- Τα κονδύλια κατάρτισης χρησιμοποιούν τις εισφορές που εισπράττονται από τις επιχειρήσεις για την υποστήριξη της παροχής κατάρτισης, καθώς και για άλλες υπηρεσίες: υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε εργοδότες, αναλύσεις αναγκών σε δεξιότητες και σχεδιασμός πιλοτικών έργων κατάρτισης. Συμβάλλουν στη στήριξη της ΣΕΕΚ στα μισά περίπου κράτη μέλη της ΕΕ ⁽⁷⁾.
- Επιχορηγήσεις (που χρηματοδοτούνται μέσω της γενικής φορολογίας) υπάρχουν σχεδόν σε όλες τις χώρες. Συνήθως καλύπτουν μέρος των άμεσων δαπανών κατάρτισης και των σχετικών μισθολογικών δαπανών. Τα κονδύλια της ΕΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε αυτό το πλαίσιο ⁽⁸⁾.
- Ορισμένα κράτη μέλη προσφέρουν φορολογικά κίνητρα στις επιχειρήσεις παροχής κατάρτισης, όπως φορολογικές εκπτώσεις για υποτροφίες. Ωστόσο, διαδραματίζουν μικρότερο ρόλο στην υποστήριξη της κατάρτισης σε σύγκριση με τα κονδύλια για την κατάρτιση ή τις επιχορηγήσεις.
- Οι κανονισμοί σχετικά με τις ρήτρες αποπληρωμής διαφοροποιούνται σημαντικά σε ολόκληρη την Ευρώπη, ενώ υπάρχουν ελάχιστα στοιχεία σχετικά με το αν οι επιχειρήσεις τις χρησιμοποιούν.

Η πρόσφατα επικαιροποιημένη **βάση δεδομένων του Cedefop για τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης ενηλίκων** παρέχει πλήθος πληροφοριών σχετικά με τον σχεδιασμό και τις επιδόσεις των χρηματοδοτικών μέσων που χρησιμοποιούνται από τις χώρες της ΕΕ για την αύξηση της προσφοράς και της συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων. Καλύπτει τα κονδύλια για την κατάρτιση, τα φορολογικά κίνητρα, τις επιχορηγήσεις, συμπεριλαμβανομένων ατομικών λογαριασμών μάθησης και κουπονιών, τα δάνεια, τις άδειες κατάρτισης και τις ρήτρες αποπληρωμής.

⁽⁶⁾ Βάσει πρόσφατης έρευνας του Cedefop η οποία **συζητήθηκε στο σεμινάριο του Cedefop στις Βρυξέλλες στις 15 Δεκεμβρίου 2022**. Εξετάζει την έλλειψη δεξιοτήτων στις ΠΜΜΜΕ από μια νέα οπτική, λαμβάνοντας ως σημείο αφετηρίας την αξιοποίηση των δεξιοτήτων των επιχειρήσεων για να εξηγήσει τις διαφορές όσον αφορά τη χρήση της ΣΕΕΚ και τις επιδόσεις τους στον τομέα της κατάρτισης. Όλα τα παραδείγματα που περιλαμβάνονται στο παρόν ενημερωτικό σημείωμα συλλέχθηκαν το 2020 και το 2021 στο πλαίσιο της παρούσας ερευνητικής εργασίας. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο του Cedefop στον τομέα αυτόν είναι διαθέσιμες [εδώ](#).

⁽⁷⁾ Τα κονδύλια κατάρτισης διαδραματίζουν συστημικό ρόλο στην υποστήριξη της ΣΕΕΚ σε χώρες όπως οι CY, DK, EL, ES, FR, HU, IT, NL, UK. Σε άλλες χώρες, όπως οι AT, BE, DE, LU, SI, διαδραματίζουν συμπληρωματικό ρόλο (έχουν συσταθεί μόνο σε ορισμένους τομείς).

⁽⁸⁾ Στο πλαίσιο της έρευνας του Cedefop εντοπίστηκαν περίπου 30 προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ από σύνολο 70 επιχορηγήσεων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο του παρόντος ερευνητικού εγχειρήματος.

Εκτός από τη χρηματοδοτική στήριξη, οι χώρες χρησιμοποιούν διάφορα μέσα πολιτικής που παρέχουν διαρθρωτική στοχευμένη στήριξη προκειμένου να βοηθήσουν τις ΠΜΜΜΕ στην παροχή κατάρτισης. Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε ζητήματα κατάρτισης/συμβουλευτική επιχειρήσεων αφορούν κάθε στάδιο του κύκλου κατάρτισης (προσδιορισμός των αναγκών σε δεξιότητες, σχεδιασμός, προγραμματισμός και υλοποίηση κατάρτισης, επιλογή φορέων και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της κατάρτισης) είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς.

Πλαίσιο 1. Στοχευμένες υπηρεσίες παροχής συμβουλών στην Αυστρία

Οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης (ΔΥΑ) συνεργάζονται με περιφερειακές εταιρείες παροχής συμβουλών για να προσφέρουν στις ΠΜΜΜΕ δωρεάν υπηρεσίες παροχής συμβουλών στους τομείς του ανθρώπινου δυναμικού (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης) διάρκειας έως και 11 ημερών. Ένας από τους στόχους είναι η ενίσχυση της πρόσβασης των ΠΜΜΜΕ σε χρηματοδότηση, π.χ. για την κατάρτιση εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας ή χαμηλής ειδίκευσης, και η ενημέρωσή τους σχετικά με άλλα καθεστώτα στήριξης που προσφέρουν οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης από τα οποία μπορούν να επωφεληθούν οι εν λόγω εταιρείες και οι εργαζόμενοί τους, όπως πρωτοβουλίες αναβάθμισης δεξιοτήτων που απευθύνονται σε μεμονωμένους εργαζομένους.

Υπάρχουν επίσης μέσα πολιτικής που συμβάλλουν στη διεύρυνση του φάσματος των ευκαιριών κατάρτισης που είναι κατάλληλες για τις ΠΜΜΜΕ. Για παράδειγμα, ορισμένες ΠΜΜΜΕ, μαζί με παρόχους κατάρτισης, συμβάλλουν στη δημιουργία νέων μορφών παροχής κατάρτισης προσαρμοσμένων στις ανάγκες τους. Μια επιτυχής προσέγγιση είναι η χρηματοδότηση που αφορά το σκέλος της προσφοράς άτυπης πρακτικής κατάρτισης στον χώρο εργασίας, επιλογή που οι ΠΜΜΜΕ συχνά προτιμούν σε σχέση με την κατάρτιση σε τάξη.

Πλαίσιο 2. Προσαρμοσμένη κατάρτιση στο χώρο εργασίας στη Γαλλία

Το AFEST, ένα καινοτόμο έργο κατάρτισης στον χώρο εργασίας που υλοποιείται από τομεακές οργανώσεις, πραγματοποιείται σε εγκαταστάσεις ΠΜΜΜΕ και αποσκοπεί ειδικά στην παροχή βοήθειας στους εργαζομένους για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στο πλαίσιο της τρέχουσας εργασίας τους. Με βάση την ανάλυση των αναγκών της εταιρείας και των εργαζομένων, οι εκπαιδευτές του AFEST καθορίζουν τις δεξιότητες που πρέπει να αναπτυχθούν και σχεδιάζουν μια εξαιρετικά στοχευμένη κατάρτιση. Καθώς αυτό το είδος κατάρτισης απευθύνεται σε μικρό αριθμό συμμετεχόντων, το κόστος ανά συμμετέχοντα δεν είναι αμελητέο. Ωστόσο, το AFEST είναι επιλέξιμο

για δημόσια χρηματοδότηση και οι ατομικοί λογαριασμοί μάθησης των εργαζομένων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον επιμερισμό του κόστους.

Άλλα μέσα πολιτικής που προσφέρουν στοχευμένη στήριξη στις ΠΜΜΜΕ περιλαμβάνουν:

- υποστήριξη πιλοτικών έργων για τη δοκιμή νέων τύπων και προσεγγίσεων κατάρτισης·
- προώθηση δικτύων ή ομάδων που φέρνουν σε επαφή ΠΜΜΜΕ ή ΠΜΜΜΕ και μεγαλύτερες επιχειρήσεις με σκοπό τη συγκέντρωση της ζήτησης για κατάρτιση (κάτι που μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της παροχής κατάρτισης με βάση την αγορά, προσαρμοσμένης στις ανάγκες των ΠΜΜΜΕ)·
- ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των ΠΜΜΜΕ και των φορέων κατάρτισης·
- διευκόλυνση της σύναψης συμφωνιών μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε θέματα που σχετίζονται με την κατάρτιση (περιλαμβάνονται αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις όσον αφορά την κατάρτιση, όπως εκπαιδευτική άδεια μετ' αποδοχών και οι τρόποι επιβράβευσης της μάθησης)·
- αύξηση της ευαισθητοποίησης των ΠΜΜΜΕ σχετικά με τη ΣΕΕΚ.

Πλαίσιο 3. Ανταλλαγή χρήσιμων ιδεών στις Κάτω Χώρες

Με το πρόγραμμα MKB!dees (ιδέα για τις ΜΜΕ), η ολλανδική κυβέρνηση υποστηρίζει επιχειρηματίες, συμπεριλαμβανομένων των ιδιοκτητών μικρών επιχειρήσεων, που έχουν έξυπνες ιδέες ή διαθέτουν ένα ισχυρό όραμα για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων τους. Μπορεί να προσφερθεί συγχρηματοδότηση ώστε να χρησιμοποιηθούν δοκιμαστικά ενότητες ηλεκτρονικής μάθησης και καινοτόμες λύσεις για τη βιώσιμη απασχόληση ή για την προώθηση μιας νοοτροπίας μάθησης στις ΠΜΜΜΕ. Για την προώθηση και τον πολλαπλασιασμό των βέλτιστων πρακτικών, το πρόγραμμα παρέχει έναν δικτυακό τόπο στον οποίο παρουσιάζονται επιλεγμένα έργα. Τα έργα αυτά συμπληρώνονται από μια αντιστοίχιση των αποτελεσμάτων τους με επιχειρησιακές λύσεις, κάτι που παρέχει σε άλλους επικεφαλής ΠΜΜΜΕ ένα έτοιμο πρότυπο ανάληψης δράσης και μπορεί να τους παρακινήσουν να αναλάβουν παρόμοιες πρωτοβουλίες.

Πλαίσιο 4. Κοινή αγορά κατάρτισης (yhteishankintakoulutus) στη Φινλανδία

Οι τοπικές ΔΥΑ συνεργάζονται με τις ΠΜΜΜΕ για να τις βοηθήσουν να προσδιορίσουν τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες ώστε να αποκτήσουν προσαρμοσμένη κατάρτιση. Η συμμετοχή των ΠΜΜΜΕ στη διαδικασία προωθεί τη βέλτιστη ευθυγράμμιση του περιεχομένου της κατάρτισης με τις ανάγκες των εργοδοτών, των εργαζομένων και των τοπικών αγορών εργασίας, ενώ η

συμμετοχή των ΔΥΑ συμβάλλει στην προσέλκυση φορέων που επιθυμούν να προσαρμόσουν τις υπηρεσίες τους στις ανάγκες των ΠΜΜΜΕ που συμμετέχουν. Οι ΔΥΑ συνεισφέρουν επίσης το 30 % των επιλέξιμων δαπανών. Το πρόγραμμα αυτό στηρίζει την κατάρτιση του τρέχοντος προσωπικού των ΠΜΜΜΕ που συμμετέχουν, την επανειδίκευση των απολυμένων εργαζομένων και την κατάρτιση στον τομέα των προσλήψεων, ώστε να βοηθήσει τις ΠΜΜΜΕ στην εύρεση νέων υπαλλήλων. Οι ΔΥΑ διαθέτουν ειδικό σύστημα (OPAL) για τη συλλογή παρατηρήσεων τόσο από τους εργοδότες όσο και από τους εργαζομένους σχετικά με την ποιότητα και τα αποτελέσματα της κατάρτισης.

Διαμεσολαβητική στήριξη

Υπάρχουν επίσης μέσα που παρέχουν διαμεσολαβητική στήριξη για την παροχή κατάρτισης στις ΠΜΜΜΕ. Τα περισσότερα ενθαρρύνουν την καινοτομία και την οργανωσιακή μάθηση για να βοηθήσουν τις ΠΜΜΜΕ να εισαγάγουν νέα ή βελτιωμένα προϊόντα, υπηρεσίες και εργασιακές διαδικασίες, να υιοθετήσουν νέες τεχνολογίες αυτοματοποίησης και ψηφιοποίησης ή να αποκτήσουν πρόσβαση σε νέες αγορές. Η ευρύτερη αξιοποίηση των δεξιοτήτων, η οποία παρακινεί τις επιχειρήσεις να εκπαιδεύουν τους εργαζομένους τους, αποτελεί το επιθυμητό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Η διαμεσολαβητική στήριξη που προωθεί την καινοτομία παρέχεται συχνά μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδότησης, τα οποία βοηθούν τις ΠΜΜΜΕ να αποκτήσουν καλύτερες επιλογές κατάρτισης.

Πλαίσιο 5. Στήριξη της κατάρτισης στον τομέα E&A στη Λιθουανία

Η Λιθουανία έχει αναπτύξει μια πρωτοβουλία για την προώθηση της έρευνας και της ανάπτυξης σε επιχειρήσεις, την *Eksperimentas*, μέρος της οποίας χρηματοδοτείται από την ΕΕ. Οι ΠΜΜΜΕ λαμβάνουν δημόσια συγχρηματοδότηση ύψους έως και 45 %, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κατάρτιση σχετική με την E&A, δίνοντας τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών.

Διαρθρωτική διαμεσολαβητική στήριξη μπορεί επίσης να παρέχεται σε ΠΜΜΜΕ για την παροχή κατάρτισης. Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών/συμβουλευτική επιχειρήσεων για τις ΠΜΜΜΕ με σκοπό την εφαρμογή καινοτομιών είναι ένα από τα μέσα που χρησιμοποιούνται ευρύτατα είτε με αυτοτελή τρόπο είτε ως μέρος μιας ευρύτερης δέσμης μέτρων. Σε πολλές περιπτώσεις, η συμβουλευτική επιχειρήσεων συνδυάζεται με συνεισφορά στις δαπάνες για την καινοτομία και στα σχετικά μέτρα κατάρτισης. Η συμβουλευτική μπορεί να συμπληρωθεί με δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης, όπως εργαστήρια.

Πλαίσιο 6. Robotlyftet, Σουηδία

Το *Robotlyftet* («The robot boost») χρηματοδοτεί έργα αυτοματοποίησης για ΠΜΜΜΕ. Αποτελεί μέρος του προγράμματος της χώρας για την έξυπνη βιομηχανία και απευθύνεται σε 4 500 ΠΜΜΜΕ του κατασκευαστικού τομέα. Το πρόγραμμα υλοποιείται από φορείς που παρέχουν υπηρεσίες οι οποίες καλύπτουν τομαεκές και περιφερειακές ανάγκες. Οι ΠΜΜΜΕ μπορούν να λάβουν χρηματοδοτική στήριξη έως και για το 75 % των επιλέξιμων δαπανών για διαβουλευσεις εμπειρογνομώνων σχετικά με τις διαδικασίες αυτοματοποίησης και τις σχετικές δραστηριότητες κατάρτισης. Προσφέρονται δωρεάν εργαστήρια που αφορούν την αμοιβαία μάθηση.

Η διαμεσολαβητική στήριξη περιλαμβάνει επίσης την ανάπτυξη καινοτόμων μορφών κατάρτισης προσαρμοσμένων στις ΠΜΜΜΕ, εστιάζοντας, για παράδειγμα, στην παροχή βοήθειας στις μικρές επιχειρήσεις ώστε να εισάγουν συγκεκριμένες δραστηριότητες καινοτομίας ή στην γενικότερη ενίσχυση των οικείων ικανοτήτων καινοτομίας («ικανότητα απορρόφησης»).

Πλαίσιο 7. Εργαστήρια τεχνολογίας στη χώρα των Βάσκων

Η κυβέρνηση της Χώρας των Βάσκων και ο *Οργανισμός Ανάπτυξης Επιχειρήσεων (SPRI)* έχουν υλοποιήσει με επιτυχία εργαστήρια τεχνολογίας από το 2007, με σκοπό την εξοικείωση των ιδιοκτητών ΠΜΜΜΕ με νέες τάσεις, όπως η ανάλυση δεδομένων, η παροχή επιχειρηματικών πληροφοριών, η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, το ψηφιακό μάρκετινγκ, η παραγωγικότητα σε επίπεδο επιχείρησης και προσωπικού και η κυβερνοασφάλεια. Στόχος είναι να τους δοθεί η δυνατότητα να καινοτομήσουν. Στο πλαίσιο των εργαστηρίων εισάγεται νέο περιεχόμενο σε κυλιόμενη βάση και τα εργαστήρια είναι ιδιαίτερα δημοφιλή, κάτι που φαίνεται από τον υψηλό αριθμό συμμετεχόντων, συμπεριλαμβανομένου μεγάλου αριθμού γυναικών επιχειρηματιών. Το τέλος εγγραφής που πρέπει να καταβάλουν οι συμμετέχοντες δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό.

Τα εργαλεία ευαισθητοποίησης, όπως εκστρατείες, προγράμματα, βραβεία ή πιλοτικά έργα που προάγουν καινοτόμες δράσεις, παρέχουν επίσης διαμεσολαβητική στήριξη. Συχνά συνδυάζονται με μια σειρά άλλων εργαλείων τα οποία ενισχύουν τον αντίκτυπο τους.

Πλαίσιο 8. Πρόγραμμα πρότυπων εργοστασίων της Ουγγαρίας

Το *ουγγρικό πρόγραμμα πρότυπων εργοστασίων* (πρόγραμμα *Ipár 4.0 Minatagyár*) υποστηρίζει την ψηφιοποίηση των ΠΜΜΜΕ μέσω:

- επιτόπιων επισκέψεων σε πρότυπες επιχειρήσεις που μπορούν να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για τους ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων·
- μεταφορές γνώσεων μέσω εκπαιδευτικών εργαστηρίων·
- καθοδήγησης στον σχεδιασμό μεμονωμένων εικονο-

γραφημένων σεναρίων που βοηθούν τις ΠΜΜΜΕ να οπτικοποιήσουν τους στόχους τους.

Οι επιχειρηματίες που είναι εγγεγραμμένοι στο πρόγραμμα μπορούν να βρουν πρόσθετες πληροφορίες σε έναν [ειδικό δικτυακό τόπο](#).

Πλαίσιο 9. Κέντρα ικανοτήτων για ΠΜΜΜΕ στη Γερμανία

Η Γερμανία έχει αναπτύξει μια [πρωτοβουλία για τη στήριξη της ψηφιοποίησης των ΠΜΜΜΕ](#) και της μετάβασης στην τέταρτη βιομηχανική επανάσταση. Από την έναρξή της το 2011 έχουν δημιουργηθεί 26 κέντρα ικανοτήτων σε όλη τη χώρα, τα οποία παρέχουν πληροφορίες και κατάρτιση σχετικά με τα ηλεκτρονικά πρότυπα, την επικοινωνία, τη χρησιμότητα ή απευθύνονται σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η βιοτεχνία, το λιανικό εμπόριο, ο κατασκευαστικός τομέας και η κλωστοϋφαντουργία. Τα κέντρα αυτά παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε συνεργασία με περιφερειακές κοινοπραξίες οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης. Στις δράσεις για τη στήριξη των ΠΜΜΜΕ περιλαμβάνονται έλεγχοι της ετοιμότητάς τους να αντιμετωπίσουν την ψηφιακή αλλαγή, παροχή συμβουλών, εργαστήρια και η δημιουργία δικτύων με πρότυπες εταιρείες που βοηθούν τις ΠΜΜΜΕ να εφαρμόσουν καινοτόμες επιχειρηματικές διαδικασίες. Από το 2016 ένα [ιστιτούτο εξωτερικής έρευνας](#) πραγματοποιεί την επιστημονική παρακολούθηση και αξιολόγηση των διαφόρων δράσεων και την προώθηση των συνεργειών μεταξύ τους.

Σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ παρέχεται στήριξη για τη δημιουργία δικτύων που δίνουν τη δυνατότητα στις ΠΜΜΜΕ που ανήκουν σε μια συγκεκριμένη ομάδα ή αλυσίδα αξίας να ενώσουν τις δυνάμεις τους για την υλοποίηση καινοτόμων δραστηριοτήτων. Η στενότερη συνεργασία μεταξύ ΠΜΜΜΕ ή μεταξύ ΠΜΜΜΕ και μεγαλύτερων επιχειρήσεων, καθώς και οι στενότεροι δεσμοί μεταξύ επιχειρήσεων, φορέων ΕΕΚ και πανεπιστημίων/ιδρυμάτων εφαρμοσμένων επιστημών, διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και την αμοιβαία μάθηση και απελευθερώνουν τις ικανότητες καινοτομίας μεταξύ όλων των συμμετεχόντων φορέων.

Πλαίσιο 10. Πρόγραμμα επιχειρηματικής καθοδήγησης στην Πολωνία

Η επαρχία του Ορολε έχει αναπτύξει επιτυχώς ένα [πρόγραμμα επιχειρηματικής καθοδήγησης](#), το οποίο φέρνει σε επαφή γνωστούς, επιτυχημένους επιχειρηματίες της περιφέρειας με νέα στελέχη ΠΜΜΜΕ με σκοπό τη στήριξη της μεταφοράς γνώσεων και πείρας και, ως εκ τούτου, την ενίσχυση της περιφερειακής επιχειρηματικής κοινότητας, την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους και την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει εργαστήρια για την προετοιμασία των συμβούλων όσον αφορά τον ρόλο τους, την παροχή κατάρτισης στους εκπαιδευόμενους σε νομικά και χρηματοοικονομικά ζητήματα, καθώς και σε ζητήματα διαχείρισης, τουλάχιστον πέντε συναντήσεις μεταξύ συμβούλων και εκπαιδευομένων, καθώς και επισκέψεις σε ΠΜΜΜΕ που διοικούνται από τους εκπαιδευόμενους. Ξεκίνησε το 2016 και λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση, καθώς και διαρθρωτική συγχρηματοδότηση από την ΕΕ.

Ο συντονισμός μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε παρόμοιους τομείς μπορεί να στηρίξει τη συγκέντρωση ενδιαφέροντος και να λειτουργήσει ως μοχλός για την αύξηση της στήριξης στον τομέα της καινοτομίας. Εάν οι εταιρείες ενώσουν τις δυνάμεις τους για να εξασφαλίσουν πόρους, οι πόροι αυτοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων. Η συγκέντρωση του ενδιαφέροντος των εργοδοτών συμβάλλει όχι μόνο στην απόκτηση κατάρτισης στον τομέα της καινοτομίας, αλλά μπορεί να εμπνεύσει νέες πολιτικές.

Ο συντονισμός των κοινωνικών εταίρων μπορεί επίσης να λειτουργήσει θετικά υπέρ της καινοτομίας και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων όταν ο κοινωνικός διάλογος καλύπτει θέματα όπως οι αυξήσεις των μισθών, κάτι που υποδηλώνει υψηλότερο ποσοστό παραγωγικότητας της εργασίας (ως αποτέλεσμα της καινοτομίας) ή οι δραστηριότητες για την επανεπίδειξη εργαζομένων που επηρεάζονται αρνητικά από την καινοτομία.

Αποτελεσματικότητα και συμπληρωματικότητα

Η παροχή βοήθειας στις ΠΜΜΜΕ για την υπέρβαση των φραγμών που τις εμποδίζουν να ανταποκριθούν στις τρέχουσες ανάγκες τους στον τομέα της κατάρτισης, καθώς και η προώθηση της οργανωτικής ανάπτυξης που μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένη και αποτελεσματικότερη κατάρτιση μακροπρόθεσμα, αποτελούν τις δύο θεμελιώδεις στρατηγικές για τη βελτίωση των επιδόσεων των ΠΜΜΜΕ ως προς την κατάρτιση. Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται ένα καλά συντονισμένο ή, καλύτερα, ένα ολοκληρωμένο σύνολο πολιτικών και μέσων που θα προσφέρει στοχευμένη και διαμεσολαβητική προσέγγιση. Απαιτείται ευρεία συνεργασία των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των φορέων χάραξης πολιτικής και των κοινωνικών εταίρων, καθώς και ολιστικές προσεγγίσεις πολιτικής που συνδέουν διάφορους τομείς πολιτικής: διά βίου μάθηση, απασχόληση, επιχειρηματική ανάπτυξη και καινοτομία.

Υπάρχει ανάγκη για συνδυασμό μέσων χρηματοδότησης και διαρθρωτικής στήριξης για την αντιμετώπιση διαφόρων βαθύτερων αιτιών που οδηγούν σε χαμηλές επιδόσεις των ΠΜΜΜΕ ως προς την κατάρ-

τιση. Καθώς δεν πρόκειται για ένα, αλλά για πολλά εμπόδια που συνήθως δυσχεραίνουν την παροχή κατάρτισης στις ΠΜΜΜΕ, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί ένα ισορροπημένο σύνολο μέσων που να αντιμετωπίζουν παράλληλα περισσότερα του ενός εμπόδια (δηλ. συνδυάζοντας χρηματοδότηση, υπηρεσίες παροχής συμβουλών και προσαρμοσμένη προσφορά ΣΕΕΚ).

Απαιτείται περισσότερη έρευνα όσον αφορά τη διαθεσιμότητα και την αλληλεπίδραση των στοχευμένων και διαμεσολαβητικών μέσων στήριξης που προορίζονται για τις ΠΜΜΜΕ, καθώς και χρηματοδότηση της ΣΕΕΚ για το σκέλος της προσφοράς και μέσα που υποστηρίζουν μεμονωμένους εργαζομένους σε ΠΜΜΜΕ. Η αξιολόγηση των εν λόγω μέσων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προσφέρονται σε δέσμες, όσον αφορά τη συμπληρωματικότητα και τις συνέργειές τους, μπορεί να βελτιστοποιήσει την αποτελεσματικότητά τους. Καθώς οι πολιτικές και τα μέσα βασίζονται πάντα σε ένα περιφερειακό, τομεακό και εθνικό σύστημα διαμόρφωσης δεξιοτήτων, θα πρέπει να αξιολογούνται στο πλαίσιο αυτό.

CEDEFOP

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ενημερωτικό σημείωμα – 9183 EL

Αριθ. καταλόγου: TI-BB-23-003-EL-N

ISBN 978-92-896-3493-9, doi: 10.2801/194645

Copyright © Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), 2023. Creative Commons Attribution 4.0 International

Τα ενημερωτικά σημειώματα εκδίδονται στα αγγλικά, τα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ελληνικά, τα ισπανικά, τα ιταλικά, τα πολωνικά και τα πορτογαλικά, καθώς και στη γλώσσα της εκάστοτε χώρας που αναλαμβάνει την προεδρία της ΕΕ. Για να τα λαμβάνετε σε τακτική βάση, εγγραφείτε στην ακόλουθη διεύθυνση: www.cedefop.europa.eu/el/user/register

Άλλα ενημερωτικά σημειώματα και δημοσιεύσεις του Cedefop διατίθενται στον ιστότοπο: www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx

Ευρώπης 123, Θεσσαλονίκη (Πυλαία), ΕΛΛΑΔΑ

Ταχυδρομική διεύθυνση: Cedefop service post, 57001, Θέρμη, ΕΛΛΑΔΑ

Τηλ. +30 2310490111, Φαξ +30 2310490020

Email: info@cedefop.europa.eu

www.cedefop.europa.eu